

Młodzi bezrobotni na olsztyńskim rynku pracy

Podstawowym problemem z jakim musi zmierzyć się młoda osoba po zakończeniu edukacji pozostaje znalezienie zatrudnienia. Szczególnie na obszarze Warmii i Mazur, gdzie stopa bezrobocia od lat utrzymuje się na najwyższym poziomie w kraju, młodzi ludzie mają utrudnione zadanie, z którym, w wielu przypadkach, nie potrafią sobie skutecznie poradzić. Według statystyk Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie osoby poniżej 35 r.ż. są najliczniejszą grupą bezrobotnych i na koniec 2013 roku stanowiły one ponad 44 % ogółu klientów urzędu.

Wielu młodych w celu zwiększenia możliwości znalezienia odpowiedniej pracy decyduje się na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych zdobywając wyższe wykształcenie. Od kilkunastu lat obserwować można intensywny wzrost liczby osób, legitymujących się wykształceniem wyższym, zarówno w całej populacji jak i w gronie osób bezrobotnych i poszukujących pracy. W końcu roku 2002 wyższe wykształcenie posiadało niecałe 4% bezrobotnych, zarejestrowanych we wszystkich urzędach pracy, zaś w końcu 2013 roku ten odsetek wzrósł do 12%.

W skali województwa warmińsko – mazurskiego największa liczba osób z wykształceniem wyższym zarejestrowana jest w Olsztynie. Według stanu na dzień 31.12.2013 roku osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 26 % ogółu bezrobotnych, będąc najliczniejszą grupą klientów Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie. Problem bezrobocia absolwentów uczelni wyższych w największym stopniu dotyka osób młodych, gdyż w grupie wiekowej do 30 r.ż., na koniec 2013 r. stanowili oni ponad 37 % bezrobotnych, przewyższając znacznie liczbę osób z wykształceniem średnim, zawodowym czy gimnazjalnym.

Okazuje się zatem, że podnoszenie poziomu wykształcenia nie poprawia sytuacji osób młodych na rynku pracy. Dzieje się tak głównie ze względu na niedostosowanie uzyskiwanych kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Pomimo to, wciąż notuje się wysoki napływ absolwentów przede wszystkim tych kierunków, w przypadku których ryzyko pozostawania bez pracy jest najwyższe. W województwie warmińsko-mazurskim najwięcej absolwentów kończy kierunki pedagogiczne, ekonomiczne i administracyjne, które są najliczniej reprezentowane w ewidencji osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Oznacza to, że wybór kierunku studiów, jak również oferty kształcenia zgłaszane przez uczelnie często nie idą w parze z faktycznym zapotrzebowaniem istniejącym na rynku pracy. Z drugiej strony faktem jest, że zapotrzebowanie to pozostaje niedostatecznie zbadane, z uwagi na to, że sami pracodawcy mają często problem z określeniem przyszłych potrzeb kadrowych.

Istotnym problemem ludzi młodych na rynku pracy jest również brak dostatecznego doświadczenia zawodowego. Jest to czynnik w sposób naturalny charakteryzujący osoby młode, które nie mają możliwości wykazania się takim atutem w staraniach o pracę. Z drugiej strony posiadanie stażu staż pracy jest kluczowym wymogiem większości pracodawców, o czym przekonać się można śledząc zgłaszane przez nich oferty pracy. Potwierdzają to statystyki Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie, w których, na koniec ubiegłego roku, osoby bezrobotne bez stażu lub z kilkumiesięcznym doświadczeniem zawodowym stanowiły prawie 35 % ogółu bezrobotnych. Kolejną, pod względem liczebności, grupą osób bezrobotnych w tym okresie, były osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat, które stanowiły 19% klientów urzędu.

Brak doświadczenia zawodowego, obok braku stosownych kwalifikacji, jest główną przyczyną pozostawania bez pracy wskazywaną przez najmłodszych klientów urzędów pracy. Ograniczenia w poszukiwaniu pracy, wynikające z deficytu doświadczenia zawodowego, w pewnym zakresie udaje się zniwelować, dzięki intensywnej aktywizacji prowadzonej z wykorzystaniem stażowej formy wsparcia. W ubiegłym roku Miejski Urząd Pracy w Olsztynie w 90 % zastosował ten instrument rynku pracy w grupie osób do 34 r.ż., co stanowiło odpowiedź na zainteresowanie i zapotrzebowanie tej grupy wiekowej.

W dalszym ciągu jednak niedostatecznie rozwiązana pozostaje kwestia aktywizacji ludzi młodych, którzy mają poważne trudności z osiągnięciem względnej stabilizacji zawodowej. Wpływa na to również niewystarczająca liczba miejsc pracy oraz warunki zatrudnienia oparte w dużej mierze na umowach cywilno-prawnych, z których wynikają krótkie okresy zatrudnienia na niezbyt korzystnych warunkach.

Z punktu widzenia poradnictwa zawodowego szczególnej uwagi wymaga kwestia podejmowania przez osoby młode nietrafnych decyzji edukacyjnych, które często stanowią główne źródło niepowodzeń w poszukiwaniu pracy. W konsekwencji młodzi ludzie uzyskują zawód, z którym nie wiążą swojej przyszłości. Duża część z nich jest jednak gotowa na dokonanie zmian w tym zakresie poprzez rozszerzenie lub zmianę kwalifikacji, dlatego możliwość skorzystania z pomocy doradców zawodowych będzie w tych przypadkach nieoceniona. Niezbędne wydaje się być również zintensyfikowanie pracy doradczej w obszarze systemu edukacji, co pozwoli lepiej przygotować młodzież do pomyślnego wejścia na rynek pracy.

Monika Liberna

Doradca zawodowy Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie